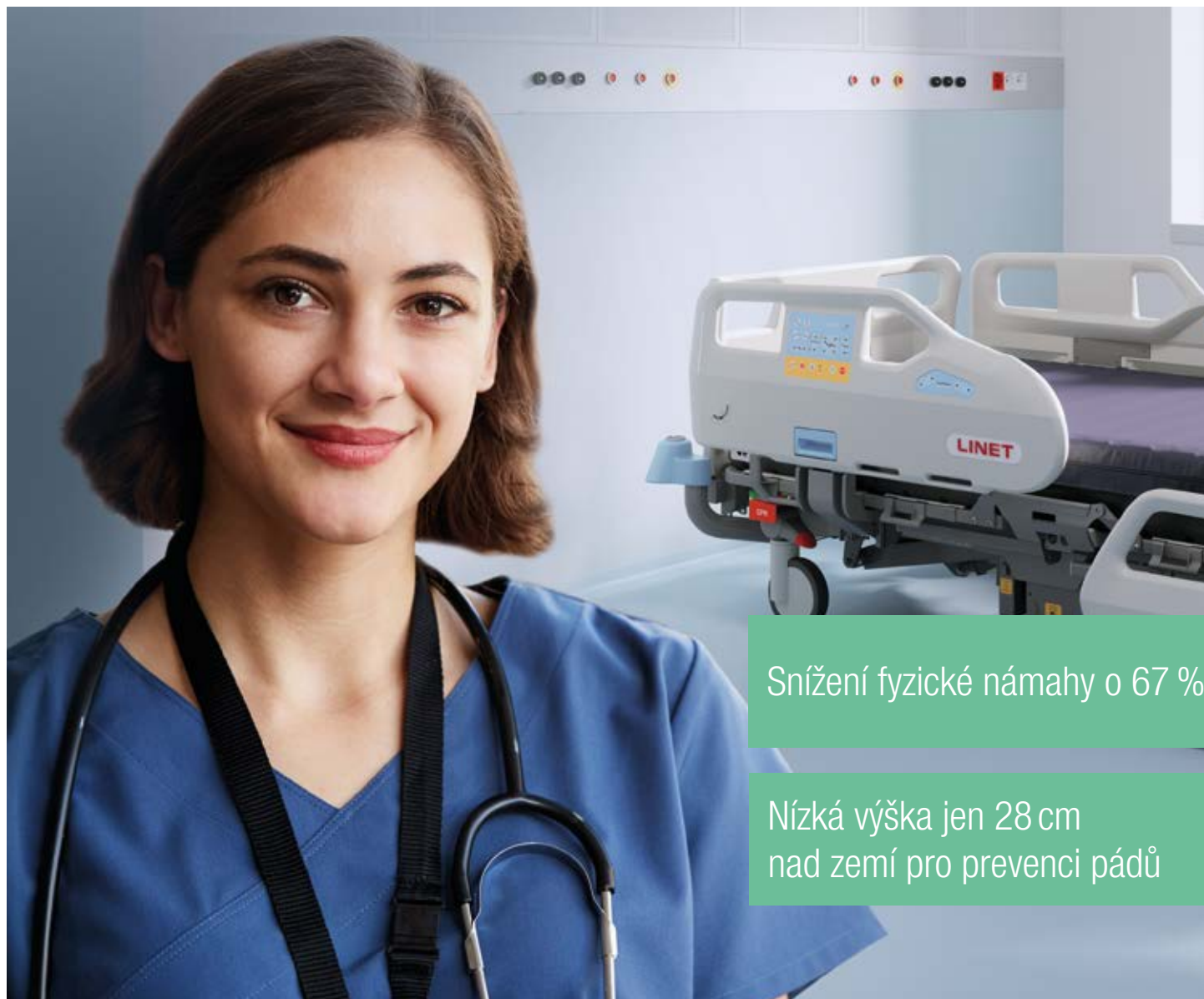

KOMFORT LINET

Jak zdravotnická technika zlepšuje péči o pacienta | číslo 01 | LÉTO 2023 (časopis nejen pro odbornou veřejnost) | www.linnet.cz

Snížení fyzické námahy o 67 %

Nízká výška jen 28 cm
nad zemí pro prevenci pádů

NOVÁ ESSENZA

Seznamte se s naším novým lůžkem

časopis, červen 2023,
21. ročník,
číslo 01, zdarma

Vydává
LINET, spol. s r.o.
Želečnice 5, 274 01 Slaný
Česká republika
tel.: +420 312 576 111
e-mail: info@linet.cz, www.linet.cz

Redakce
Agentura 4JAN
Ing. Jana Barčáková,
Jaroslav Bartoš
Varšavská 40, 120 00 Praha 2
tel.: +420 603 820 382
e-mail: jana.barcakova@4jan.cz

Redakční rada
Zdeněk Grimm, Petra Tomsova

Grafická úprava a zpracování
Multimedia atelier, s.r.o.
Ivo Kubát

Foto
LINET

Tisk
A. R. Garamond, s.r.o.

Registrace MK ČR
ISSN 2533-6711

LINET je členem Asociace výrobců a dodavatelů zdravotnických prostředků, asociace CzechMed, Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR a členem European Pressure Ulcer Advisory Panel.

DESIGNED
TO HELP
YOU CARE

Editorial

Rád Vás opět zdravím s novým vydáním časopisu Komfort a věřím, že v něm najdete užitečné a inspirativní informace. A objevíte naši novou Essenzu.

V minulých číslech jsme se věnovali palčivým otázkám války a ekonomiky, které se nás hluboce dotkly. Dnes jsme v Komfortu obrátili pozornost na vás, pracovníky ve zdravotnictví a sociálních službách, na vaši práci a oblast, ve které pomáháte. Právě pro vás a zároveň s vaší pomocí přišla po mnoha letech vývoje na svět nová Essenza.

Nedostatek personálu, fyzicky náročná práce, stres, stoupající věk, hmotnost i zdravotní komplikace pacientů. Essenza má odpověď na tyto problémy. Umožní vám zaměřit se na esenci vaší práce, kterou je péče o pacienta či klienta. Do lůžka jsme dali všechny naše zkušenosti nabyté během více než třiceti let života naší společnosti. Prosím, seznamte se s naší Essenzou.

V Komfortu najdete také evergreen zdravotní a sociální péče, kterým jsou nechtěné pády. Tak jako se jejich prevenci věnujete vy, zaobíráme se jimi také my. Nabízíme řadu praktických řešení a vychytávek, které pomáhají k eliminaci nežádoucích událostí.

Podobně závažná je i problematika obezity a bariatrických pacientů. Dlouhodobě tento trend sledujeme, a proto přinášíme bariatrické matrace vhodné pro pacienty s hmotností až 285 kg.

V Komfortu samozřejmě nechybí ani poradna Triky a tipy, tentokrát zaměřená na efektivní využití gynekologické ordinace Gracie.

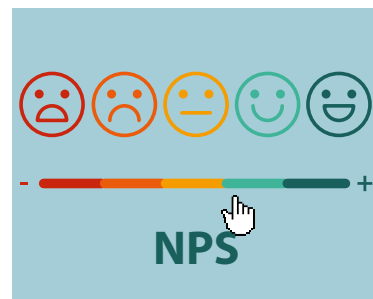
Také bychom se chtěli pochlubit dodávkou našich špičkových lůžek a křesel do bratislavské Nemocnice nové generace Bory. Věříme, že budou spolehlivě sloužit pacientům i zdravotníkům.

Na závěr pak pár tipů, jak zrelaxovat a načerpat síly během blížícího se léta. Užijte si prázdniny a dovolenou. Přeji zajímavé čtení.

Tomáš Kolář
výkonný ředitel, LINET Group SE

Děkujeme za zeleného smajlíka

Všem našim věrným zákazníkům bychom chtěli poděkovat za vyplnění dotazníku o spokojenosti, kterou hodnotíme každý rok pomocí celosvětově uznávané metodiky Net Promoter Score (NPS). Zajímá nás, jak jste spokojeni s našimi produkty a zda fungují spolehlivě. Reagujeme rychle a flexibilně? A mnoho dalšího. Z testování vzejde hodnota od -100 do +100 bodů. Výsledek v intervalu 50–70 bodů je považován za skvělý, nad 70 bodů jako excelentní. Díky vám jsme se 60 body dosáhli na usmívajícího se smajlíka a ohodnocení „skvělé“. Je to pro nás motivace do další práce. S výsledky průzkumu a všemi připomínkami dále pracujeme a snažíme se ještě zvýšit vaši spokojenost s LINETem.

Obsah

Více čtete uvnitř časopisu

Je chytrá, přizpůsobivá a taky šik 4

Seznamte se s naší novou Essenzou, revolučním lůžkem s nadstandardní výbavou pro všechny. Snižuje fyzickou námahu o 67 %.

Pády – evergreen pečovatelské péče 8

Až 80 % pádů se odehraje na pokoji pacienta. Jak ožehavým problémem jsou tyto nežádoucí události v ošetrovatelské praxi? LINET nabízí řadu vychytávek k prevenci nebezpečných pádů.

Martina Šochmanová 11

Koho jiného bychom se měli zaptat na postavení sester u nás, než Martiny Šochmanové, opětovně zvolené prezidentky České asociace sester.

Gracie 12

Gracie se svými funkcemi, vybavením a příslušenstvím představuje celé moderní gynekologické pracoviště. Podívejte se, jak konkrétně ordinace s Gracií pomáhá snížit stres pacientek a zvýšit efektivitu v ordinaci.

XXL péče 14

Péče o nemocné s obezitou je velmi komplikovaná. Jak z hlediska správného a bezpečného vybavení, tak z pohledu ošetrovatelského. LINET chápe tento problém a rozšiřuje portfolio o bariatrické matrace.

Nemocnice nové generace BORY 16

Nemocnice Bory je jedinou nově postavenou nemocnicí na Slovensku za posledních třicet let. Nemocnici pro 21. století vybavil LINET lůžky a křesla těch nejvyšších řad.

Kalendárium

KONFERENCE

31. 8.–1. 9. 2023

Setkání ředitelů sociálních služeb
Perlová voda, pořadatel LINET

7.–8. 9. 2023

Setkání biomedicínských inženýrů
Malešov, pořadatel LINET

5.–6. 10. 2023

XIV. výroční kongres poskytovatelů
sociálních služeb

Tábor, pořadatel APSS

Multicare X pro nejlepší nemocnici ČR

Intenzivní lůžko Eleganza 5, designové gynekologické křeslo Graciella a prémiové lůžko Multicare X. To jsou trofeje Nemocnice České Budějovice, a. s., která již potřetí za sebou vyhrála v anketě o nejlepší nemocnici ČR. Tradičním partnerem a sponzorem hlavní ceny soutěže je právě LINET.

Prémiové lůžko pro intenzivní péči Multicare X s laterálním náklonem doplněné o integrovanou matraci Opticare X s technologií konstantně nízkého tlaku zaměřilo na anesteziologicko-resuscitační oddělení. Z rukou obchodního manažera LINETu Filipa Těšitele a zakladatele Health Care Institute o.p.s. Daniela Vavřiny převzal výhru generální ředitel Nemocnice České Budějovice, a.s., MUDr. Ing. Michal Šnorek, Ph.D. Získá Nemocnice České Budějovice také nový transportní stretcher Sprint, který bude hlavní výhrou v letošním ročníku soutěže? Držíme palce!

Je chytrá, přizpůsobivá a taky šik

Seznamte se s novou Essenzou, Essenzou 300

Po deseti letech postupného vývoje a vylepšování přichází LINET s revolucí. Na trh uvádí novou řadu Essenza, lůžka pro standardní péči vybavená zcela nadstandardními vlastnostmi. Jen namátkou – laterální náklon pro usnadnění manipulace, bezpečí a prevence pádů díky velmi nízké poloze lůžka nebo třeba integrace inteligentních aplikací.

ESSENZA 300

ESSENZA 300 LT

Essenza, esence, označuje podstatu. To, co odlišuje jednu věc nebo osobnost od druhé. My v LINETu jsme tak pojmenovali novou generaci lůžek. Essenzu jsme vymysleli tak, aby umožnila sestřím zaměřit se na esenci, podstatu jejich práce – péči o pacienta. Bez zbytečné fyzické námahy, bez složité manipulace, bez psychického stresu a papírování. Protože sester ubývá a pacientů a osob závislých na péči druhých přibývá. Protože podle odhadů bude už za necelých 10 let chybět celosvětově ve zdravotnictví 6 milionů sester. Protože věkový průměr sester roste. A stoupá i věk pacientů a narůstá počet závažných zdravotních komplikací. To vše se nám odehrává před očima jako závod s časem. LINET v této situaci přichází se změnou obsahující to nejlepší, co už 30 let dělá LINET LINETem. Přichází zdravotnické lůžko, které eliminuje fyzickou práci,

ušetří čas a pacientům zaručí bezpečí a komfort.

PRVNÍ DOJEM ROZHODUJE

Na první pohled se lůžko Essenza 300 odlišuje díky zcela nové konstrukci. Jednotná konstrukční platforma technologicky umožňuje jak laterální náklon, který byl doposud používán hlavně v intenzivní péči, tak zcela unikátní nízkou polohu pro eliminaci rizik pádů hrozících zejména v dlouhodobé péči. Právě tyto dvě vlastnosti odlišují dva modely nové série – Essenzu 300, s nízkou výškou, a Essenzu 300 LT, vybavenou laterálním náklonem. A co mají společné?

PODPORA MOBILIZACE

Mobilizační program a podpora vstávání z lůžka se odehrává za pomoci polohovacích možností lůžka, tzn. vyhovujícího náklonu zádového

dílu, individuálního nastavení výšky lůžka. Zároveň jsou k dispozici ergonomické vychytávky – mobilizační madlo Mobi-Lift, ergonomicky tvarované úchytky Mobi-Grips v postranicích a patientská tlačítka pro nastavení výšky v postranicích.

BEZPEČNÁ A INTELIGENTNÍ

Bezpečnostní prvky zejména pro prevenci pádů reprezentuje nová generace postranic dostupná ve třech hlavních designech. Bezpečné užívání podporují i chytré funkce jako alarm nazabzděného lůžka.

Integrace chytré technologie SafeSense 3 umožňuje monitoring pacientů na dálku. Ze vzdáleného zařízení například na sesterně nebo na mobilu má sestra přehled o přítomnosti pacienta na lůžku, rizikových pohybech, nebo naopak o přetrvávající neaktivitě, která je rizikovým faktorem vzniku dekubitů.

Tomáš Kolář,

výkonný ředitel LINETu

Pro nás v LINETu je nástup nového lůžka Essenza zlomovým okamžikem. Představujeme výrobek, respektive celou řadu výrobků, jehož cílem je nahradit a předstihnout nejspěšnější a nejprodávanejší modely v naší historii. Pro nás začíná nová éra. Věříme, že tento moment přinese také krok dopředu ve standardní nemocniční péči a nová lůžka budou ceněným spojencem sester a zdravotníků.

Snížení fyzické námahy o **67 %**.¹

Chytrá řešení
pomáhají pečovateltům být efektivnější.

Nízká výška jen **28 cm** nad zemí pomáhá zmírňovat závažnost pádů pacientů.²

Design
dle vašich přání.

Zkrajte dobu pobytu o **1,5 dne** pomocí mobilizačního programu.³

ÚČINNĚ NA DEKUBITY

Prevence dekubitů je jednou z velkých předností Essenzy. Kromě polohování, usnadněného laterálního náklonem a extenzí ložné plochy v rizikové pánevní oblasti pomocí Ergoframe přichází Essenza jako první na světě s integrovanou aktivní matrací. Je vybavena alternujícími technologiemi Air2Care s automatickým nastavením tlaku na zá-

kladě individuální hmotnosti a poskytuje tak ochranu vysoce rizikovým pacientům.

Nová řada pasivních matrací byla navržena s ohledem na účinnou redistribuci tlaku s vysokým stupněm komfortu. Přednosti obou typů matrací spojuje kompatibilita s hybridním modelem Clinicare 100 HF, aktivní vzduchovou a pasivní pěnovou matrací v jednom.

VARIABILITA POSTRANIC A DESIGN NA MÍRU

Volitelný design postranic umožní lůžko vytvořit vizuálně a funkčně na míru nejrůznějším požadavkům. Plastové průběžné postranice mohou být navíc potištěny zcela individualizovaným dekorem nejen barvy, ale i tvaru, jako je například logo nemocnice nebo dětský motiv.

Volitelný design čel a postranic

ZDROJE:

- 1 MCX LINET Report Lateral tilt - Effect of lateral tilt on patients turning. 2019 Bowers B, Lloyd J, Lee W, Powell-Cope G, Baptiste A. Biomechanical evaluation of injury severity associated with patient falls from bed. Rehabil Nurs. Listopad-prosinec 2008;33(6):253-9. doi: 10.1002/j.2048-7940.2008.tb00237.x. PMID: 19024240.
- 2 Bowers B, Lloyd J, Lee W, Powell-Cope G, Baptiste A. Biomechanical evaluation of injury severity associated with patient falls from bed. Rehabil Nurs. Listopad-prosinec 2008;33(6):253-9. doi: 10.1002/j.2048-7940.2008.tb00237.x. PMID: 19024240.
- 3 Lisi C, Caspani P, Bruggi M, Carlisi E, Scole D, Benazzo F, Dalla Toffola E. Early rehabilitation after elective total knee arthroplasty. Acta Biomed. 18. října 2017;88(4S):56-61. doi: 10.23750/abm.v88i4-S.5154. PMID: 29083354; PMCID: PMC6357664.
- 3 Help Whittington Health to #EndPJParalysis. Whittington NHS UK. 20. dubna 2018. Citováno 20. září 2022. Dostupné on-line: <https://www.whittington.nhs.uk/miniapps/news/newsPage.asp?NewsID=2092#:-:text=The%20application%20of%20%23EndPJparalysis%20in%20Ward%20C4%2C%20Trauma,reduction%20in%20falls%2086%25%20reduction%20in%20pressure%20injuries>

Essenza je lůžko od A do Z

Zeptejte se Pípy. To je snad jediná správná odpověď, pokud se chcete cokoliv dozvědět o novém lůžku Essenza. „Pípa“ je přezdívka Pavla Pospíšila, produktového manažera LINETu, který má projekt Essenza na starosti.

Jaká byla Vaše role u projektu nového lůžka Essenza?

Role manažera výroby v projektu je postarat se, aby produkt splňoval svými vlastnostmi očekávání koncových uživatelů a také aby měl správné předpoklady ke komerčnímu úspěchu. Začíná to pochopením potřeb uživatele a jejich překlopením do technického zadání. Potom jsou na řadě návrhy řešení jednotlivých prvků výroby s týmem vývojářů a průběžné konzultace těchto řešení s uživateli, tedy zdravotnickým i technickým personálem. Po uvedení na trh se pokračuje se sledováním výrobku na trhu a jeho průběžným vylepšováním, opět díky zpětné vazbě získané od lidí, kteří jej v nemocnicích používají.

Jak byste třemi slovy charakterizoval Essenzu, respektive novou řadu lůžek Essenza 300?

Překročím s dovolením limit o 2 písmena: Lůžko od A do Z. A to proto, že nabídkou veškerých možností tato řada

překračuje hranice akutního ošetrovatelství. Zásahuje jak do oblasti dlouhodobé péče a pečovatelských, ale má co nabídnout i specializovaným pracovištím, včetně JIP.

Projekt Essenza nemá v historii LINETu obdoby, v čem se liší od vývoje lůžek v letech minulých?

Neexistuje snad jediný parametr projektu, který by byl srovnatelný s tím, co jsme doposud znali. Počínaje ambiciózním a komplexním zadáním, kdy jedním projektem řešíme nejen 5 lůžek v jednom, ale integrujeme antidekubitní matraci, motorizovaný převoz pacientů, jejich vážení a chytré elektronické funkce, včetně konektivity. Skloubit všechny (někdy i protichůdné) požadavky často hraničilo s technickou a fyzikální neproveditelností. To vše se společným jmenovatelem, kterým bylo dodržení neméně ambiciózní cílové ceny. Velmi výjimečný byl rozpočet projektu ve výši 90 mil. Kč, počet kolegů přímo zapojených do projektu, kterých bylo 90, intenzita projektových

Pavel Pospíšil produktový manažer

Ačkoliv byste to na první pohled

netipovali, Pavel Pospíšil pracuje v LINETu přes 20 let a celá jeho kariéra je spojená

s produktem, technologiemi a marketingem. Na Essenze se mu nejvíce líbí pestrost a využitelnost nabízených funkcí pro různé typy zdravotní, resp. sociální péče.

A taky byste netipovali, že Pavel bubnuje v punkrockové kapele Dilemma in Cinema a hudbě se věnuje 25 let. Kromě toho má rád cyklistiku, cestování, přírodu a historii.

porad, koordinace mezi jednotlivými týmy. S čím projekt nepočítal, byl vliv pandemie Covid-19, který podstatně zkomplikoval získávání zpětné vazby přímo v nemocnicích,

Od vynálezu postranic k moderním lůžkům

Nemocniční lůžka ušla během dvou staletí dlouhou cestu. Dnes pacienti leží na chytrých a pohodlných „asistentech“, kteří kromě toho, že poskytují veškerý komfort, tak zároveň urychlují rekonvalescenci. Jak a kdy to ale všechno začalo?

1815	1874	1909	1945	1946
První lůžka s nastavitelnými postranicemi a mechanickou klikou.	Registrace patentu na polohovatelný rám lůžka, což je považováno za objev moderních nemocničních lůžek.	Vynález polohovatelného lůžka s 3 segmenty ložné plochy, tzv. Gatch Bed.	První lůžka ovládaná tlačítkem. Zajímavostí těchto lůžek je, že obsahují vestavěnou toaletu. Záměrem bylo odstranit používání externí toaletní mísy.	Miliardář Howard Hughes pro sebe nechal po závažné letecké nehodě vytvořit speciální nemocniční lůžko. Mělo 6 sekcí a 30 elektrických motorů.

a následný nepříznivý vývoj cen komodit a kritická nedostupnost vstupních materiálů a komponent. Tím více se musel prosadit společný zájem a soudržnost projektového týmu – dobře fungující tým byl základ.

Kdy, jak a proč to celé ale začalo?

Pro mě osobně to začalo v únoru 2020, kdy jsem projekt převzal s kolegy z projektového řízení a marketingu. V té době už projekt několik měsíců probíhal, ale chybělo mu stabilní řízení a zadání. Vlastní myšlenka vznikala a postupně uzrávala v LINETu několik let. Hlavní motivací bylo zužitkovat výhody velkosériově vyráběného neměnného základu lůžka, na který lze dle preferencí zákazníka přidat variabilní výbavu, tedy postranice, ovladače, matrace, elektronickou výbavu a podobně. Právě velké objemy umožňují zavést progresivní výrobní a logistické postupy, investovat do výkonnějších strojů a zvyšovat výrobní efektivitu a příznivě tak ovlivňovat i cenovou složku výrobku. Dalším záměrem byla

konsolidace portfolia v segmentu lůžek pro akutní péči. Jinými slovy náhrada pěti konstrukčně velmi různorodých výrobních řad jednou platformou, která pokryje všechny nutné tržní segmenty a typy zdravotnických zařízení, pro které je určena.

Mohl byste popsat hlavní milníky při vývoji lůžka? Od prvotní ideje až po výrobu první zakázky?

Jsou to už poměrně zažité postupy, které dodržujeme a snažíme se je zlepšovat v všech vývojových projektech. Prvním a stále poněkud podceňovaným krokem je tzv. předprojektová fáze, kdy se „rodí“ nápad, probíhá sběr vstupních dat a vzniká prvotní zadání. Pak následuje fáze výzkumu a vývoje (research), což je mnoho měsíců konstrukčních návrhů, stavby prototypů, výpočtů, analýz, zkoušek, kalkulací, konzultačních workshopů se zdravotnickými profesionály, a nakonec schválení finálních konceptů. Ve fázi realizace se koncepty podrobují testu způsobilosti

pro sériovou výrobu. Tato fáze je spojená se značnými finančními výdaji, dochází k investicím do sériových forem a dalších výrobních zařízení, vyrábějí se ověřovací série, probíhají certifikace a zkoušky. Finále je uvedení na trh, spojené s dokončováním marketingové podpory, distribucí prodejních vzorků, školení obchodních, klinických a servisních týmů v pobočkách. No a pak už je na řadě první šťastná sestřička, která stiskne tlačítko na ovladači u první instalované Essenzы.

Na rozdíl od postele v domácnosti je nemocniční lůžko elektrické zařízení podléhající specifickým normám. Jak moc toto ovlivňuje výslednou podobu produktu?

Skutečně moc. Někdy až tak moc, že zůstává velmi omezený prostor ke kreativním a inovativním řešením. Zdravotnická lůžka jsou výrobky regulované legislativou EU, včetně harmonizovaných norem. A ty podobně jako u emisních norem v automotive (pozn. automobilový průmysl), zpřísňují parametry, ovlivňující konstrukci, mechanickou i elektronickou. Normy na jednu stranu mají chránit spotřebitele a přispívat k vyšší bezpečnosti výrobků, ale druhý extrém je, že konkurenční lůžka na trhu se začínají buď podobat jedno druhému, nebo jsou příliš komplikovaná, nedosahují očekávané užitné hodnoty a jsou cenově těžko dostupná. V každém případě normy nutí výrobce ke kompromisním řešením.

3D model vznikající Essenzы

Workshop se zdravotníky

	50. léta	70. léta	80. léta	90. léta	Dnes
	Výroba prvních lůžek s elektrickým ovládáním.	Zdokonalení ovladačů lůžek.	Vývoj terapeutických matrací.	Plošné rozšíření elektricky ovládaných lůžek.	Nástup lůžek s vyšší funkcionalitou, komfortem a smart funkcemi.

Nežádoucí událost: PÁD

Až 80 procent pádů se odehraje na pokoji

Výsledky různých studií se v číslech liší, v jednom se ale naprosto shodují: v akutní péči jsou nejčastější příčinou pádu vstávání z lůžka, sedání si, pád z lůžka a nestabilita při chůzi. LINET se problematice pádů věnuje dlouhodobě a intenzivně, protože právě jeho lůžka s vylepšenými vlastnostmi mohou přispět ke snížení výskytu a negativních následků pádů.

zařízeních k desítkám tisíc pádů. Pády pacientů se považují za závažný zdravotní problém s významnými medicínskými a ekonomickými dopady: například snížení mobility, psychické následky, prodloužení hospitalizace.

Velmi nebezpečné jsou pády pro seniory s až šestinasobnou mortalitou ve srovnání se zbytkem populace. Pády patří k nejčastějším příčinám úrazu a smrti u lidí ve věku nad 65 let a od tohoto roku se riziko s každou následující dekádou zdvojnásobuje. Vzhledem k prodlužování délky lidského života, které přináší v ošetrovatelské péči nárůst polymorbidních či nesoběstačných pacientů, zůstávají úrazy seniorů vážným problémem současné medicíny.

MONITORING DAT

Pády jsou v ČR systematicky sledovány od roku 2002 díky projektu Sledování pádů u hospitalizovaných pacientů pod taktovkou Sdružení fakulturních nemocnic. Od roku 2008 koordinovala tento projekt Česká asociace sester, následně i za podpory společnosti LINET. V roce 2009 byla prevence pádů vyhlášena jako resortní bezpečnostní cíl Ministerstva zdravotnictví České republiky. Povinností poskytovatele zdravotnických služeb je evidovat všechny pády, analyzovat je a vytvářet nápravná

Pády patří k nejčastějším mimořádným událostem během hospitalizace

a bezesporu i k těm nejvíce nebezpečným. V ČR ročně dojde ve zdravotnických

Postranice pro bezpečí

Nejvýraznějším preventivním opatřením proti pádům z lůžka jsou postranice. LINET nabízí takové konstrukční řešení, díky němuž lze postranice přizpůsobit aktuálnímu stavu a rizikovitosti pacienta. Přitom neomezují pacienta ve svobodném pohybu. Nastavení výšky i rozsahu postranic je snadné a ergonomické. Výškové nastavení a možnosti extenze zajišťují bezpečnost ležících

pacientů i při používání vysokých antidekubitních matrací.

Všechny typy postranic LINET vyhovují bezpečnostní normě ČSN EN 60601-2-52, to znamená, že pomocí konceptu minimálních mezer výrazně snižují riziko úrazu pacienta mezi pohyblivými částmi lůžka.

Mobi-Lift®

Mobilizační madla Mobi-Lift® jsou

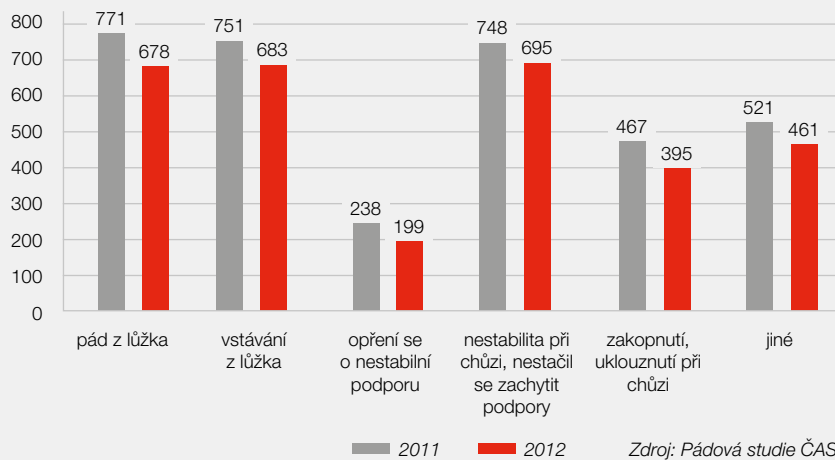
součástí ložné plochy lůžka a poskytují stabilní oporu při vstávání nebo usedání na lůžko. V madle je integrováno tlačítko, kterým si pacient může sám nastavit vhodnou výšku lůžka. Mobilizační podporují také ergonomicky tvarované postranice.

Mobi-Pad

Výšku lůžka pro pohodlné vstávání si pacient nastavuje na postranici, která

Příčina pádu

opatření. MZ zajišťuje prostřednictvím Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR sběr dat a metodickou podporu v Systému hlášení nežádoucích událostí (SHNU) na centrální úrovni. Jde o zavedení jednotné metodologie, aby bylo možné analyzovat srovnatelná data s cílem zvýšit bezpečnost zdravotní péče.

KDO A KDE PADÁ

V dřívější pádové studii ČAS a společnosti LINET z roku 2012 bylo monitorováno celkově 755 500 hospitalizovaných

pacientů. Evidováno bylo 7 660 pádů. Z toho bylo 28 % pádů s lehkým zraněním, 9 % s těžkým zraněním a podíl pádů bez zranění činil 63 %.

Nejvíce pádů se odehrálo na interních (51 %), následná péče zaznamenala 27 % pádů. Na chirurgických odděleních se vyskytlo 21 % pádů a jen 1 % v dětských oborech.

Jako nejčastější místo pádu byl uveden pokoj, a to v 77 %. Není proto divu, že příčinou pádu byl v nejvíce případech jmenován pád z lůžka, vstávání z lůžka a opření se o ne-

stabilní oporu. Další velkou skupinou příčin pádu byla chůze, a to konkrétně nestabilita při chůzi a zakopnutí nebo uklouznutí.

PREVENČÍ JE EDUKACE

Nástrojů, jak minimalizovat riziko pádů, je celá řada. Národní ošetrovatelský postup vydaný MZ ve spolupráci s odbornými organizacemi vyjmenovává například identifikaci rizikového pacienta při příjmu, komunikaci celého zdravotnického týmu, správné nastavení výšky lůžka i uspořádání pokoje nebo vhodnou manipulaci s pacientem. Velký prostor dává edukaci samotného pacienta, který by měl vědět, jak přivolat pomoc, jak si nastavit lůžko, jak používat kompenzační pomůcky nebo jak se zorientovat v pokoji.

V edukaci vidí velký prostor také LINET. Jeho koncepce bezpečného lůžka zahrnuje totiž ucelený systém sofistikovaných funkcí promyšlených do nejmenšího detailu. Klíčovým prvkem bezpečnosti jsou postranice, které ochrání při pobytu na lůžku a poskytují oporu při mobilizaci a náviku vstávání z lůžka. K dispozici jsou další unikátní funkce, jako automatická brzda i-Brake nebo asistenční systém SafeSense 3. Podmínkou je ovšem, že personál umí funkce správně používat. Pak může být lůžko ideálním pomocníkem v prevenci pádů.

je ergonomicky přizpůsobená pro ovládnutí jak pacientem, tak sestrou. Druhou rukou může využít Mobi-Stick, madlo integrované v lůžku bez elektrické funkce nastavení výšky.

Mobi-Grips

Speciálně tvarované postranice s ergonomickými výřezy podporují samostatnost pacienta (při pohybu, samostatném polohování či přesunu) v lůžku a jistotu při vstávání.

i-Brake a alarm brzd

Automatická brzda i-Brake eliminuje riziko úrazů v souvislosti s nezabrzdným lůžkem. Funguje tak, že se brzda aktivuje automaticky po jedné minutě v případě, že je lůžko nezabrzdnuté a připojené do elektrické sítě. Alarm brzd začne pro změnu signalizovat v situaci, kdy se lůžko zapojí do elektrické sítě a není zabrzdnuté.

Nízká výška lůžka

Negativní následky pádu významně eliminuje možnost nastavení lůžka do nízké polohy. Například lůžko Essenza 300 je v nejnižší výšce pouze 28 cm nad zemí. Zelené světlo indikuje bezpečnou polohu.

Jak dopadly pády v Brně

V rámci rigorózní práce zpracovala Mgr. Pavlína Brímová, MBA, problematiku pádů ve Fakultní nemocnici Brno, kde pracuje jako vrchní sestra Ortopedické kliniky. Data získala z evidovaných pádů v letech 2014–2017. Během této doby bylo hospitalizovaných 269 819 pacientů, přičemž došlo k celkem 2 385 pádům, tj. 8,8 na 1 000 pacientů.

Které věkové kategorie se pády týkaly nejvíce?

Největší zastoupení bylo ve věkové kategorii 75–89 let (46,1 %) a dále v kategorii 60–74 let (33,2 %). Na nejstarší věkovou kategorii připadá také největší výskyt zranění, a to 11,4 %. Pozitivním zjištěním je snižující se počet zranění a jejich menší závažnost v letech, přestože absolutní počet pádů roste.

Necelých 76 % pádů skončilo bez zranění.

Ano, lehké zranění si při pádu způsobilo 20,9 % pacientů, 3 % pacientů zranění těžké a 0,4 % pacientů po pádu zemřelo, což ale bylo v důsledku základní diagnózy, pro kterou byli hospitalizováni, a úmrtí tedy se zraněním přímo nesouviselo.

Také u vás se potvrdilo, že pacienti nejvíce padají na pokoji. Z jakého důvodu?

Na pokoji upadlo 72 % pacientů. Druhým nejčastějším místem pádu byla v 17,6 % toaleta. Příčinou pádů bylo ve 20 % vstávání z lůžka a porušení režimu, v 16,9 % došlo k pádu z důvodu sedání si a pádu ze sedu a 12,7 % pacientů upadlo při chůzi. Tyto výsledky korelují s dostupnými zdroji jiných pádových studií. Podobně i fakt, že k 70 % pádů došlo na interních odděleních, což je zřejmě dáno nárůstem počtu hospitalizovaných seniorů ve věkové kategorii nad 65 let na těchto odděleních.

Indikátor kvality se ve FN Brno i přes rostoucí věk hospitalizovaných pacientů zlepšuje.

Důvodem je zlepšování preventivních opatření, pečlivější hodnocení rizika pádu, zlepšení provozních podmínek, přesnější evidence nežádoucích událostí a analýza dostupných dat, což má vliv na lepší a bezpečnější péči o pacienty.

Co konkrétně myslíte zlepšením provozních podmínek?

Například individuální nastavení výšky lůžka, umístění nočních stolků v dosahu pacienta, funkčnost signalizace, snížená prahy, vyvýšené toalety, značení mokré podlahy výstražným kuželem apod. V naší nemocnici proběhla také změna v hodnocení rizika pádu, takže jako součást elektronické ošetrovatelské dokumentace používáme hodnocení rizika pádu dle Morse. Pro efektivnější vyhodnocování incidence a zadávání srovnatelných dat do SHNU byla taky zavedena jednotná metodika. A snížení administrativní zátěže rovněž přineslo propojení elektronické dokumentace s databází pro zápis nežádoucích událostí.

Je podle vás důležitá pro prevenci pádů edukace pacienta?

Rozhodně ano, zejména přizpůsobení obsahu a formy informací individuálním schopnostem pacienta a úzká spolupráce s rodinnými příslušníky. Edukační materiály by měli mít pacienti k dispozici po celou dobu hospitalizace, některé mohou být vyvěšeny na pokojích, chodbách, v koupelnách atd. tak, aby upozorňovaly na rizika spojená s konkrétním místem.

SafeSense® 3 pro prevenci pádů i dekubitů

Systém monitoruje pohyb pacienta na lůžku a upozorňuje personál v případě, kdy se pacient v přednastavené době na lůžku nepohne. Je to důležitá informace, protože dekubitům lze předcházet pravidelným polohováním. Naopak funkce Bed Exit informuje personál pokaždé, když pacient opouští lůžko, což je přínosné pro prevenci pádů. Další senzory upozorňují na zvýšení vlhkosti matrace, tedy potřeby hygieny u pacienta. Díky všem těmto funkcím je personál okamžitě informován o důležitých fak-

tech pro zabránění vzniku dekubitů či pádu. Snižuje se počet rutinních kontrol a zkracuje se čas reakční doby ze strany personálu.

Podložka SafeSense je připojena jak na systém pro přivolání personálu, tak na nemocniční síť. Pomocí aplikace CareMonitor lze pak sledovat pacienty a poskytovat přehled o jejich aktivitě na tabletech, chytrých telefonech nebo PC. Podložka je přímo integrovaná do lůžek LINET nebo může být používána jako samostatné řešení.

Role sestry je nezastupitelná

Martina Šochmanová vnímá růst prestiže sestery. „Každý nemá ten dar být sestrou,“ říká, když mluví o náročnosti tohoto povolání. Možná i pro svou hrdost na sestry byla letos potřetí zvolena do čela České asociace sester.

Jak se změnila náplň práce sester v posledních letech?

Práce se velmi mění, náročnost je výrazně vyšší, protože medicína se rozvíjí, a s tím se rozvíjí i ošetrovatelství. Klade se mnohem větší důraz na to, aby sestra pracovala skutečně v rozsahu svých kompetencí. Například převoz pacienta určitě není činnost, kterou by měla dělat sestra. Samozřejmě to udělá, pokud je potřeba, ale máme na to jiný personál, například sanitáře. Sestry musí být dnes mnohem více vzdělané, ať už se jedná o odbornost, legislativní záležitosti, ale taky třeba techniku.

K té patří i moderní lůžka. Jsou v praxi pro sestry přínosem?

Vítáme všechno, co sestřím pomáhá a usnadňuje práci. A to samozřejmě kvalitní lůžko je. Dnešní lůžka dokážou hlídat pacienta, což velmi pomáhá. Pokud máme lůžka, která se dají využít k různým náklonům, jsou polohovatelná, to jsou činnosti, které dříve musely dělat sestry nebo jiný zdravotnický personál. Pacienti se museli různě vypodkládat a podobně. To vše už dnes lůžka velmi kvalitně zastanou.

Takže fyzickou náročnost částečně nahradily vyšší nároky na odbornost?

Určitě. Sestry jsou dnes vysoce vzdělaní členové multidisciplinárních týmů, a s tím se nesou i jejich kompetence. Jejich činnost je mnohem odbornější než dříve.

Jaké pozitivní změny u svých kolegů pozorujete?

Sestry si mnohem více uvědomují význam své profese a jsou pyšné na to, co dělají. Je to práce náročná, zodpovědná, pracujete s lidmi, a ne každý má ten dar být pacientům vlastně tím nejbližším člověkem. Myslím, že si to kolegyně a kolegové uvědomují.

Příspěl k tomu i covid?

Jednoznačně. Především laická veřejnost

začala vnímat sestru jako jasně nepostradatelný členek celého týmu a všichni si uvědomili, že sestra je v mnoha činnostech nezastupitelná. Že to je ona, která má na starosti základ péče o pacienta. Nechci snižovat význam jakékoliv jiné profese, ale péče o pacienty je prostě na sestřích.

Na co si sestry naopak nejvíce stěžují?

Určitě na pracovní prostředí, přetíženost a finanční ohodnocení, i když to už není ten hlavní důvod. Spíše náročnost profese celkově, ať už psychicky, nebo fyzicky.

Dlouhodobě české zdravotnictví trápí nedostatek sester, jak jsme na tom aktuálně?

Sestry nám stále chybí a není to problém jen českého zdravotnictví. V posledních dvou letech, tedy po covidu, je zájem o tuto profesi výrazně větší. Ale nestačí to pokrýt mezery, které máme, a nás v dohledné době navíc čekají odchody silných ročníků. Husákovy děti, které mají největší zastoupení mezi sestrami, začnou odcházet do důchodu a my je musíme nahradit novými lidmi. Ale kapacity, které teď na školách máme, na to nestačí.

Jaká je z toho cesta?

Otevřít nová místa na školách, případně celé nové vzdělávací instituce. Což je obtížné, protože nechceme mít kvantitu na úkor kvality. Pokud rozšíříme místa na školách, musíme mít i prostor, kde vzdělávat, a taky lidi, kteří budou učit. To vše souvisí s finančními prostředky. Na toto téma probíhají častá jednání s Ministerstvem zdravotnictví a také školství, tyto resorty spolu musí komunikovat.

Čím byste motivovala dnešní studenty, aby si vybrali povolání sestry?

Určitě bych jim ukázala, jaká je pravá tvář toho povolání, což se nám trochu podařilo v minulosti seriálem Sestřičky.

PhDr. Martina Šochmanová, MBA

Letos byla potřetí zvolena prezidentkou ČAS, kde mezi její priority patří navýšování

kompetencí sester a jasně definování vzdělávání. Byla by ráda za vznik jedné komory pro všechny profesní organizace sester a nelékařů. Od roku 2009 pracuje v pražském IKEMu jako náměstkyně ředitele pro ošetrovatelskou péči.

Největší relaxace jsou pro ni procházky v lese s border kolí Čendou.

Existuje i řada benefitů, na které musíme poukazovat. Jak jsme sami hrdí na svou profesi, jaký význam ta práce má. I v té souvislosti, kdy nedávno řada lidí přišla o příjem, kdežto zdravotníci v jakékoliv krizi či pandemii vždy budou mít práci. Jistota výdělku není zanedbatelná. Zlepšila se i platová úroveň a věřím, že trend navýšování bude zachován.

LINET se dlouhodobě snaží vzdělávacími aktivitami ukázat zdravotníkům benefity lůžek. Využívají podle vás sestry lůžka na maximum?

To určitě nevyužívají, a právě proto jsme rádi, že LINET ta školení dělá. Je to pochopitelné. Třeba i já doma využívám spoustu věcí jen tak napůl, protože se mi nechce číst návod. A pak mi někdo dá jiný tip, který je úžasný, ale já o tom vůbec nevím. Často je to takto i s lůžkem. Takže aktivní podpora od výrobce je nezastupitelná. Aby předvedl, co skutečně to lůžko umí. Je to obrovská pomoc a podpora pro ty, kteří s lůžkem pracují. Dojde k nabourání stereotypů, které všichni ve své práci máme.

Triky a tipy na využití Gracie

Díl 5.: Moderní gynekologická ordinace

Gracie není pouze vyšetřovací gynekologické křeslo. Gracie se svými funkcemi, vybavením a příslušenstvím představuje celé moderní gynekologické pracoviště. Pojďte se podívat, jak konkrétně ordinace s Gracií pomáhá snížit stres pacientek a zvýšit klinickou efektivitu na pracovišti.

+

Kolposkop součástí křesla

Integrovaný kolposkop je kompaktní, bezpečně uložený pod sedadlem a připraven k okamžitému použití. Dá se zcela zasunout, takže nepřekáží při vyšetřování. Snímky ve vysokém rozlišení jsou bezdrátově přenášeny do vašeho počítače.

+

Bezdrátově!

Gracie je vybavena FULL HD LCD monitorem. Bezdrátový přenos je jednoduchý a pohodlný. Můžete se připojit i na stávající síť na vašem pracovišti. Fotografie a videa jsou uloženy v paměti křesla.

+

Polohujte rychle

Elektrické nastavení výšky, ložné plochy a podpěr nohou je rychlé a plynulé. Variabilita nastavení usnadňuje práci lékaře a zpřjemňuje pacientce vyšetření. K dispozici je zabudovaný nožní ovladač, bezdrátový nožní ovladač a ruční ovladač s pamětí poloh.

Jednou stisknout stačí

Křeslo má čtyři přednastavené pozice, které lze rychle nastavit jedním tlačítkem: nástupní polohu, vyšetřovací, ultrazvukovou a polohu pro vyšetření kolposkopem. Nízká nástupní výška je pohodlná i pro menší nebo méně pohyblivé pacientky.

Vozík po ruce

Nástrojový vozík šetří místo v ordinaci a poskytuje lékařům maximální komfort při vyšetření. Ergonomické úložné prostory jsou snadno přístupné a s vozíkem se snadno pohybuje.

Hygiena bez kompromisů

Bezešvé polstrování antibakteriální koženky usnadňuje každodenní hygienu. Díky teleskopické kolečkové konstrukci lze s křeslem snadno manipulovat.

GRACIE NABÍZÍ JEŠTĚ NĚCO NAVÍC

Ultrazvuk z jednoho místa

Možnost nastavit Gracii do ultrazvukové polohy šetří čas lékaře a minimalizuje nároky na prostor. Pacientka se nemusí přesouvat na jiné lůžko. Ultrazvuk je propojen s monitorem a lze přepínat mezi kolposkopem a ultrazvukem. Elektrické nastavení podpěr nohou zpřijemňuje pobyt na křesle v horizontální poloze.

Pro handicapované

Jednoduché odejmutí podpěr usnadňuje přístup ke křeslu i méně pohyblivým pacientkám, třeba na invalidním vozíku.

Sdílejte ordinaci

Snadná změna individuálního nastavení až pro tři lékaře. Lékařskou ordinaci lze jednoduše sdílet bez omezení pohodlí ošetřujícího lékaře. Tento koncept je vhodný zejména pro nemocnice.

XXL péče

LINET rozšiřuje bariatrické portfolio

Nadváhou trpí každý druhý Čech, obezitou každý čtvrtý. Zní to šíleně? Bohužel vyhlídky do budoucna nejsou vůbec pozitivní. Plošný nezdravý nárůst hmotnosti jak u dospělých, tak u dětí ještě akcelerovala pandemie COVID-19 kvůli lockdownům, karanténám a omezení mobility, a to nejen v ČR.

Pro zdravotnictví je obezita v pravém slova smyslu zátěž. Ačkoliv jde o závažnou chorobu, je obezita léčitelnou nemocí. Na druhou stranu komplikace spojené s obezitou jsou často nevratné až fatální. A obecně, jakákoliv zdravotní péče o nemocné s váhou 200 až 250 kilogramů je velmi komplikovaná.

Jak z hlediska správného a bezpečného vybavení, tak z pohledu ošetřovatelského – tzn. především v oblasti manipulace, transferu a transportu. Obézní pacienti jsou kvůli zhoršené hybnosti náchylnější k pádům, častější je také výskyt dekubitů.

Nebezpečná obezita

Lidé, kteří jsou v dětství obézní, mají dle výzkumů o 20 % vyšší šanci, že budou trpět v dospělosti nádorovým onemocněním. Jde o nádory gynekologické (endometrium, cervix dělohy, vaječníky, prsa), dále nádory kolorektální a urologické (ledviny, prostata). U obézních bez ohledu na věk se zvyšuje riziko onemocnění rakovinou tlustého střeva, rakovinou konečníku, slinivky nebo ledvin.

Častá jsou kardiovaskulární rizika, jako je hypertenze, ischemická choroba srdeční, hypertrofie a dilatace levé komory srdeční, cévní mozkové příhody a tromboembolické choroby. Kardiovaskulární onemocnění jsou nejčastější příčinou úmrtí lidí s obezitou. Je zřetelná souvislost mezi BMI, vysokým krevním tlakem a selháním srdce. U lidí s BMI 25 až 30 (nadváha) je 3x vyšší pravděpodobnost vysokého krevního tlaku ve srovnání s lidmi s hodnotou BMI v normě, tzn. do 24,9.

U lidí s obezitou je 7x až 12x větší pravděpodobnost vzniku cukrovky, než je tomu

ViskoMatt 10B

ViskoMatt 30B

u lidí se standardní hmotností. Výrazné zhubnutí lidí s cukrovkou může vést k remisi (lidově řečeno cukrovka může zmizet), případně může být snížen počet léků; pokud tito pacienti užívali inzulín, mohou se jej dokonce zbavit.

Přibližně 40 % obézních lidí může trpět tzv. syndromem spánkové apnoe. Toto až život ohrožující onemocnění

má anatomické příčiny – je vyvoláno mechanickým uzavřením dýchacích cest ve spánku.

Mezi další obtíže patří například poruchy zažívání, ortopedické komplikace, kožní defekty

a psychické a sexuální obtíže. Vyšší riziko je riziko při operačních výkonech, standardní operační stoly jsou dimenzovány na váhu cca 120–130 kg. Komplikovaná je i pooperační péče, obecně mají bariatrickí pacienti zhoršený průběh hojení ran, častější je výskyt komplikací, například dekubitů.

Zdroje:

https://www.obezita.com/obezita_nejcastejsi-zdravotni-komplikace-obezity

<https://www.tloustneme.cz/co-zpusobuje-nadvaha/>

LŮŽKO V PÉČI O BARIATRICKÉHO PACIENTA

Základním parametrem pro bezpečný pobyt pacienta s vyšší hmotností je tzv. bezpečné zatížení lůžka (SWL – Safe Working Load). Mezinárodně uznávané a přísné bezpečnostní normy, např. EN w60601-2-52, výrobcům lůžek předepisují minimální hodnotu SWL více než 200 kg a je velice časté, že výrobci ji mají nastavenou těsně nad touto zákonnou hranicí. Naproti tomu LINET má SWL u celého portfolia elektricky polohovatelných lůžek v nadstandardní hodnotě 250 kg. U nové Essenzy je ale tento parametr nastavený na 300 kg! V praxi to znamená, že při pobytu 235kilového pacienta se počítá v souladu s normativními předpisy ještě s dalším vybavením lůžka – matrací a další příslušenstvím, jako je hrazda, infuzní stojan nebo trakční stojany. Dohromady tato rezerva činí 65 kg.

Velkou oporou ošetřujícího týmu je laterální náklon. S jeho pomocí lze bez vynaložení fyzické námahy pacienta otočit na bok a provádět potřebné úkony, jako vyšetření pokožky atd. Další novou funkcí v segmentu standardních lůžek, která může výrazně usnadnit péči o pacienty s vyšší hmotností, je elektricky poháněné kolečko. Umožňuje převoz pacienta na lůžku například na vyšetření nebo na jiné oddělení bez namáhavého tlačení.

PŘEDSTAVUJEME FUNKČNÍ MATRACE S VYŠŠÍM ZATÍŽENÍM

Významnou roli pro bezpečnou hospitalizaci bariatrických pacientů hrají speciální matrace. Také pro matrace je v tomto ohledu klíčový parametr SWL, bezpečné zatížení lůžek. Nové portfolio pasivních matrací LINET je rozšířeno o 2 bariatrické matrace. ViskoMatt 10 B je vhodná pro pacienty s hmotností až do 235 kg, v případech těžších pacientů o dalších 50 kg je pak k dispozici ViskoMatt 30 B, pro pacienty s maximální hmotností až 285 kg! Konstrukce obou matrací je složená ze tří vrstev se speciálními prořezy umožňující optimální redistribuci tlaku prostřednictvím mechanismů ponoření a obalení. Horní vrstva je tvořená viskoelastickou pěnou. Tento materiál se v závislosti na individuální hmotnosti a teplotě těla elasticky přizpůsobí. Tlak je tím pádem

Zdeňka Zárubová,

klinická koučka LINETu

Zhruba 200 sester se zúčastnilo Národního chirurgického kongresu, který se letos konal v polovině května v pražském Cubex Centru. Právě pro ně si připravila na kongres dva workshopy Zdeňka Zárubová, klinická koučka LINETu: „Chtěli jsme předvést nové lůžko Essenza LT s integrovanou matrací Air2Care IN, což se ukázalo jako největší lákadlo, protože integrovaná matrace určená na lůžko pro standardní oddělení je unikátní. Ukazovala jsem taky všechny možnosti polohování lůžka a popsala situace pro praktické využití, aby se lůžko nepoužívalo jen jako ‚palanda‘. Ohlasy byly pozitivní, protože laterální náklon stále sklízí úspěch.

Taky jsme tady měli lůžko Image 3 XXL pro bariatrické pacienty. A sestřičky na workshopech skutečně několikrát zmínily, že to začíná být velký problém, protože pacienti se 140–180 kg jsou na denním pořádku.“

rozložen rovnoměrně a tělo maximálně odlehčeno.

Pro pacienty s vyšším rizikem vzniku dekubitů nabízí LINET aktivní matraci Air2Care 8. Tento model pracuje na principu střídavého nafukování a vyfukování dvou sousedních cel. Bezpečné zatížení je nastaveno na 250 kg a je k dispozici v několika různých rozměrech.

Nemocnice nové generace BORY odstartovala

Bratislavská Nemocnice Bory je jedinou nově postavenou nemocnicí na Slovensku za posledních třicet let. Představuje doposud nejvyšší soukromou investici do slovenského zdravotnictví v hodnotě 250 milionů EUR a má ambice přinést novou úroveň kvality a dostupnosti zdravotní péče. Nemocnici pro 21. století vybavil LINET lůžky a křesly těch nejvyšších řad.

NEMOCNICE PRÁVĚ OTEVŘELA BRÁNY

Nová Nemocnice Bory byla oficiálně otevřena po více než čtyř a půl letech výstavby letos na konci března. Jednotlivé části začnou fungovat postupně, od specializovaných ambulancí přes lůžková oddělení až po porodnici, urgentní příjem a dialýzu. Plnohodnotný režim

NEMOCNICE BORY V ČÍSLECH

- 35 000 plánovaný počet hospitalizací ročně
- 350 000 plánovaný počet ambulantních vyšetření ročně
- 3 500 plánovaný počet porodů ročně
- 405 lůžek – kapacita
- 24 lůžek multioborové péče

TO NEJLEPŠÍ Z LINETU PRO NNG BORY

- 297 lůžek Eleganza 2
- 26 lůžek Multicare s aktivní antidekubitní matrací Virtuoso 300
- 32 lůžek Latera Acute s laterálním náklonem
- 8 porodních lůžek Ave 2
- 8 gynekologických křesel Gracie
- 61 polohovatelných křesel Sella
- 16 stretcherů Sprint 100
- 5 stretcherů Sprint 200
- 7 lůžek Image 3B
- 353 nočních stolků Eleganza Classic
- 1 dětské lůžko Tom 2
- 49 jídelních stolků Solido 3

„Celkový objem zakázky přesáhl dva miliony EUR. Do nemocnice jsme dodali přes 400 lůžek a řadu dalšího vybavení. Do akutní péče byla zvolena lůžka Eleganza 2, na intenzivní péči směřovala špičková lůžka Multicare s integrovanými váhami a automatickou laterální terapií. Bory mají jako první nemocnice na Slovensku naši novinku – urgentní stretcher Sprint 200 s integrovaným motorizovaným 5. kolečkem i-Drive Power,“ vyjmenovává Jozef Šafr, product manager společnosti Artspect, která LINET na Slovensku

zastupuje. Výbava lůžek tak odpovídá strategii nemocnice poskytovat zdravotní péči na té nejvyšší úrovni.

je plánovaný na podzim tohoto roku. Za plného provozu během příštího roku se o pacienty bude starat 1 500 zaměstnanců, z toho 320 lékařů, 440 zdravotních sester, 470 zdravotníků a 270 zaměstnanců provozu. Zdravotní péče bude pacientům poskytována v systému veřejného zdravotního pojištění.

PRESTIŽNÍ VYBAVENÍ

K úrovni poskytované péče rozhodně přispějí špičková lůžka a další vybavení LINET. V prvé řadě jde ze sta procent o elektricky polohovatelná lůžka. „Nemocnice si uvědomuje, že taková lůžka jsou významným pomocníkem pro snížení fyzické námahy sester při péči a polohování pacientů,“ vysvětluje Jozef Šafr. Část lůžek má laterální náklon do stran pro ještě snazší manipulaci s pacientem. Myslelo se i na prevenci dekubitů pomocí aktiv-

ních matrací Virtuoso nebo na bariatrické pacienty s lůžky Image 3B s nosností až 320 kg. Důležitá část dodávky směřovala do gynekologicko-porodnické oblasti, a to konkrétně unikátní porodní lůžka AVE 2 a gynekologická křesla Gracie. Pacientům pro odběr krve nebo dialýzu zpříjemní ošetření polohovatelná křesla Sella.

AMBICE JSOU VELKÉ

Nemocnice Bory, která je součástí největší sítě aktuálně 17 regionálních nemocnic společnosti Penta Holding na Slovensku (Svět zdraví), se má stát první koncovou nemocnicí sítě. Bude poskytovat zdravotní péči ve více než 50 specializacích, přitom v některých má ambici být referenčním koncovým pracovištěm pro ostatní nemocnice. Podtrženo sečteno: 14 špičkových operačních sálů včetně jednoho robotického, urgentní příjem nové

generace, 8 porodních pokojů místo boxů, robotická centrální lékárna, zdravotní péče organizovaná v multidisciplinárních programech, nadstandardní radiodiagnostické vybavení a v neposlední řadě jednolůžkový standard pro hospitalizované pacienty.

SVĚT ZDRAVÍ A LINET

Bratislavská nemocnice není pro Artspect první zkušenost se Světem zdraví. První větší dodávka 320 lůžek a 270 nočních stolků směřovala už v roce 2017 do Nemocnice nové generace Michalovce. Postupně následovaly například nemocnice ve Spišské Nové Vsi, Banské Štiavnici, Topoľčanech, Trebišově nebo Svidníku. Celkem dodal Artspect do nemocniční sítě Světa zdraví stovky lůžek LINET. Naposledy to pak v letošním roce bylo 75 aktivních matrací Air2Care 6 a Air2Care 20 a přes 120 pasivních matrací Primacare 10.

Taková zakázka je výzvou pro všechny

Zdaleka největší zakázka v historii společnosti Artspect, výhradního distributora LINETu na slovenském trhu. Jak se s ní dokázali popasovat, na to jsme se zeptali ředitele firmy Jakuba Polievky.

Jak probíhalo výběrové řízení a proč myslíte, že LINET vyhrál?

Výběrové řízení začalo v říjnu 2021 prvním kolem, kdy jsme odevzdali nabídky na více typů produktů a následně předkládali vzorky jednotlivých typů lůžek. Nemocnice měla možnost fyzicky porovnat parametry deklarované jednotlivými uchazeči. V týmu přitom byli nejen pracovníci zodpovědní za výběrové řízení, ale také sestry a lékaři. Z dalšího kola v červenci následujícího roku jsme postoupili do finále k závěrečným dohodám ohledně cenových a servisních podmínek.

A důvod výhry? Cena nebyla jediným faktorem, posuzoval se celkový přínos, kvalita, značka LINET jako záruka zavedeného výrobce a samozřejmě i jistota záručního a pozáručního servisu.

Takže loni na podzim jste začali hned dodávat?

První dodávky odešly do nemocnice

začátkem prosince a díky výborné spolupráci s LINETem a nemocnicí se nám podařilo dodat do konce roku 77 % objemu zakázky. Poslední várka lůžek našla své místo v nemocnici v únoru letošního roku. K rychlosti celé zakázky přispěla sešranost našeho vlastního týmu servisních techniků a zkušenosti s dodávkami velkého počtu lůžek, které jsme získali před pár lety při plnění rámcové smlouvy s Ministerstvem zdravotnictví na dodávku tisícovek lůžek pro státní nemocnice.

Bylo předání lůžek do úplně nové nemocnice v něčem jiné?

V porovnání s dodávkami do starších nemocnic byla instalace jednodušší, protože proběhla v době, kdy zde ještě nebyli pacienti. Chodby, přístupové cesty, výtahy – všude jsme se potkali s absolutní připraveností, včetně dostatečné šířky dveří. To nám dovolilo jednoduchý transport a umístění lůžek na pokojích. Přínosem byla i předcházející zkušenost

části zdravotnického personálu s lůžky LINET z jiných nemocnic Světa zdraví, takže mnoho sester už znalo možnosti lůžek, což se promítlo do snadného zaškolení.

Takže spolupráce na jedničku?

Ze strany Světa zdraví a samotné nemocnice jsme se setkali s velmi ochotným přístupem, konstruktivním a věcným. Taková dodávka samozřejmě vyžaduje komunikaci s pracovníky z různých oblastí, ať už administrativní složky, zdravotní stránky nebo s technickými pracovníky. Je to vždy velká výzva nejen pro dodavatele, ale i pro zákazníka. Díky skvělému týmu lidí na obou stranách jsme to zvládli ke společné spokojenosti.

Také u lůžek kvete plagiátorství

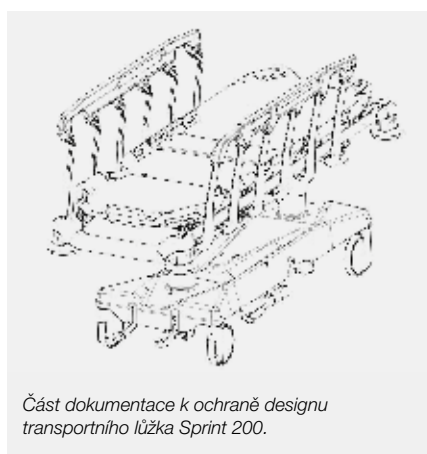
Chytré vychytávky lůžek a jejich design si musí LINET chránit

Být lídrem v inovacích něco stojí. A to nejen z pohledu investic do výzkumu a vývoje. LINET musí investovat také do ochrany svého duševního vlastnictví. Vždyť po celém světě, zejména v Evropě, USA a Číně, chrání inovativní řešení na lůžkách i matracích více než 150 patentů a užitečných vzorů.

„Ochrana duševního vlastnictví, tedy našich inovativních řešení a designu, je velmi důležitá, protože to jsou právě ty věci, které nás vymezují vůči konkurenci. Máme spoustu vychytávek, hezký design, jsme o krok napřed,“ říká Mgr. Šárka Houzáková, která v LINETu vede oddělení Správy duševního vlastnictví. „Například u porodního lůžka AVE máme tři unikátní a inovativní řešení, která jsou chráněna patenty v Evropě, USA i Číně a která z lůžka dělají velmi žádaný produkt na trhu.“

V ochraně patentů jde také o peníze, protože LINET má rozsáhlé oddělení výzkumu a vývoje a investice do inovací se pohybují v řádech desítek milionů korun ročně. Jen tak může LINET nabízet stále

lepší řešení pro bezpečí pacientů a snadnější práci zdravotníků a ošetřovatelů.

Část dokumentace k ochraně designu transportního lůžka Sprint 200.

Podle Šárky Houzákové je údel všech vedoucích značek, že jsou velmi často předmětem kopírování. Jako největší světový výrobce nemocničních a pečovatelských lůžek se LINET s napodobováním potkává velmi často. Nejčastěji jde o kopírování designu, to znamená vzhledu lůžek, a některých inovativních řešení, jako je třeba automatická brzda iBrake. Všechna lůžka LINET mají chráněný design jako takový a k tomu ještě zvláště některé části, třeba ovladač, monitor nebo postranice. Stejně tak je na všech zásadních světových trzích chráněn název společnosti a její logo, aby nemohlo dojít ke zneužití jména společnosti LINET a její reputace, kterou si za dobu své existence získala.

„Patentovaná řešení si chráníme a vyžadujeme dodržování ochrany duševního vlastnictví. Jakmile zjistíme nějaké porušení, pak se soudně nebo jinými právními prostředky bráníme,“ doplnila Šárka Houzáková. Aktuálně probíhá několik soudních řízení, například v Itálii, ale také v České republice.

SDÍLÍME ZKUŠENOSTI S TENDRY VE ZDRAVOTNICTVÍ

Vnést kvalitu do nákupu zdravotnických prostředků, hledat optimální hodnotu poskytované péče z pohledu pacienta, kultivovat dialog mezi poskytovateli péče a dodavateli, to jsou některé z hlavních cílů odborné platformy Institut kvality nákupu ve zdravotnictví IKNZ.

„Inspiroval nás zahraniční systém nákupu Value Based Procurement, který porovnává přínosy pro pacienta, ošetřující personál a systém jako celek vůči pořizovací ceně. Víme, že změna si žádá čas a citlivý přístup ke všem aktérům. Změnu nastartuje nalezení odpovědi na otázku ‚proč‘. Proč je pro mě důležité, abych změnil svůj přístup a začal se soustředit na výsledky poskytované péče při plánování zakázky? Jaký vliv mají zdravotnické prostředky na výsledky poskytované péče? Jak mohu čerpat know-how dodavatelů a uplatnit ho v procesu poskytované péče? Jak motivovat interní zákazníky, aby mi při plánování a realizaci zakázky pomáhali,“ upřesňuje počáteční nejistoty manažerka projektu Petra Ulrichová.

Proto IKNZ pořádá pro své členy pravidelná on-line setkání odborníků na nákup zdravotnických prostředků a technologií. Sdílí se zde zkušenosti. Jeden takový webinář na téma

kvalitativních kritérií proběhne on-line 14. června od 10 do 11 hodin. Členové mají k dispozici metodické postupy, kontrolní listy i případové studie.

Zcela otevřené pro všechny zájemce je pak exkluzivní setkání se zkušeným odborníkem v oblasti hodnotově orientovaného nákupu, které proběhne on-line 21. 6. od 10 do 11 hodin. Karsten Kirkegaard (HealthCare Region Syddanmark, Dánsko) se podělí o své zkušenosti z oblasti přípravy zakázky a komunikace s interními zákazníky – klinickými pracovníky. Druhým tématem bude nastavení risk sharingové smlouvy při spolupráci s dodavateli. Překlad zajištěn. Registrace na oba semináře na www.iknz.cz. Jste srdečně zváni!

IKNZ KLUB
Pojďme společně změnit praxi!

**Podporujeme kvalitu ve veřejných zakázkách.
Staňte se i Vy členem klubu. IKNZ.cz/klub**

Nová lůžka pomáhají v Krajské nemocnici T. Bati

Krajská nemocnice T. Bati, a. s., která je jednou z deseti největších nemocnic v České republice, si pořídila zhruba padesát lůžek pro intenzivní péči z LINETu. Konkrétně lůžka Multicare, Eleganza 5 a antidekubitní matrace tak od konce loňského roku slouží pacientům i zdravotníkům ve Zlíně.

„Lůžka jsou vyrobena z moderních materiálů, mají výhody, které personálu usnadňují péči o pacienty, například nenáročnou manipulaci nebo údržbou. Zejména pro dlouhodobě ležící pacienty je pobyt na tomto typu lůžka komfortní,“ uvedla Ing., Mgr. Bohumila Pavlátová, vrchní sestra Neurologického oddělení KNTB, a. s. S lůžky LINET už tady mají ostatně zkušenosti. Celkem má nemocnice k dispozici téměř tisícovku lůžek, z toho je zhruba 800 pro akutní a 200 pro následnou péči.

Zakázka byla financována z dotačního projektu REACT -EU a ve veřejné zakázce v nejpřísnějším režimu byl kladen důraz

na nejnižší cenu. V letošním roce nemocnici čekají investice za více než 170 milionů korun, dalších 602 milionů půjde na přístrojové vybavení. Na přelomu let 2024 a 2025 pak začne výstavba nové porodnice, dále modernizace plicního pavilonu nebo rozšíření hematologicko-transfuzního oddělení. Modernizace vyvrcholí na přelomu let 2027 a 2028 začátkem výstavby nového centrálního pavilonu. Krajská nemocnice T. Bati, a. s., zaměstnává více než 2 400 lidí a ročně hospitalizuje přes 45 tisíc pacientů.

Domov v zámeckém parku přivítá nové klienty

Celkem o tři bezbariérové pavilony v zámeckém areálu zařízení se letos rozšířil krajský Domov pro seniory Sokolnice na jižní Moravě. Nabídne díky tomu 48 míst pro klienty s Alzheimerem a jiným typem demence. „LINET nový domov kompletně vybavil, včetně interiéru. Na projektu byla výjimečná i koncepce nezvykle řešené stavby a její vybavení na špičkové úrovni,“ říká k zakázce obchodník LINETu Nikolaos Vidras.

Celkem 24 nízkých pečovatelských lůžek Sentida 3 s výškou pouhých 25 cm nad zemí pro bezpečí klientů doplnil stejný počet lůžek Latera Thema s oceňovaným laterálním náklonem pro usnadnění náročných prací personálu. Lůžka doprovázely na cestě do Sokolnice také pasivní i aktivní matrace, hrazdy, stolky, křesla, lampičky, koupací křesla, lehátka, hodiny či televize.

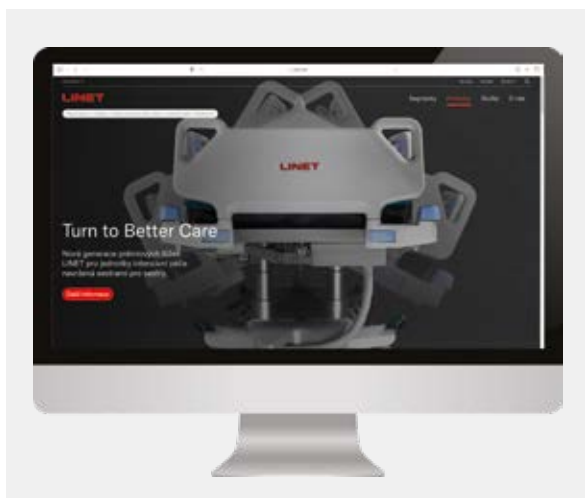
„Z lůžek LINETu jsem nadšený. Takovou kvalitu nám nikdy žádný dodavatel

nedokázal nabídnout. Vždy nám něco chybělo, jako třeba bezpečnostní prvky nebo podsvícení. Na lůžku LINET je vidět, že prošlo dlouholetým vývojem a na kvalitě to poznáte,“ hodnotí spolupráci spokojený ředitel domova Petr Nováček. Ostatně 99 % lůžek mají z LINETu i v dosavadním domě.

Domov pro seniory Sokolnice se nachází v areálu zámku a zámeckého parku a funguje již 80 let. Aktuálně má tedy kapacitu 148 lůžek a o klienty se stará 93 zdravotníků, ošetřovatelů a pomocného personálu.

NA NOVÉM WEBU SE NEZTRATÍTE

S inovacemi našich lůžek patříme ke světové špičce a pozadu nemůžeme zůstat ani v digitálním světě. Proto po nespočetném množství analýz, nekonečných hodinách kódování a testování přišly na svět nové globální LINET webové stránky. Věříme, že na nich snadno a rychle najdete vše, co vás zajímá – 3D videa, infografiky, brožury, návody i novinky z LINETu. Pěkně přehledně, intuitivně a na pár kliků. Široké produktové portfolio jsme rozdělili podle segmentů i podle produktů, jak vám to bude vyhovovat lépe. Ať už budete hledat konkrétní informace, nebo jen tak brouzdat, určitě se na nových stránkách neztratíte.

FRYČOVICE SOUČÁSTÍ LINETÍ RODINY SE VŠÍM VŠUDY

Závod LINET ve Fryčovicích se od dubna definitivně zařadil pod LINET, s.r.o. Většinový podíl ve společnosti Borcad Medical koupil LINET už v roce 2016, díky čemuž rozšířil portfolio zejména o porodnický a gynekologický segment. Dnes se ve Fryčovicích vyrábějí porodní lůžka AVE, gynekologická křesla Gracie a Graciela a dialyzační křeslo Pura.

Závěrečnou fází začlenění doprovázela vedle legislativního procesu také řada dalších agend, například překlopení objednávek a zakázek, nasazení systému SAP HANA nebo systém řízení kvality QMS. Vítejte na lodi LINET!

LŮŽKA DO LIBANONU I JORDÁNSKA

Jako člen Asociace výrobců a dodavatelů zdravotnických prostředků se LINET společně s dalšími firmami pravidelně účastní rozvojových projektů, které jsou financovány Ministerstvem zahraničních věcí ČR formou vázaných finančních darů.

Loni tak neonatální jednotka intenzivní péče v Baalbeku v Libanonu získala produkty Eleganza 2, Solido 3, Eleganza Classic, AVE 2 a TOM 2. Do univerzitní nemocnice Rafika Haríriho v Bejrútu pak směřovala křesla Gracie a Pura. Další destinací pro produkty LINET bylo Jordánsko, kam LINET dodal do největšího zdravotnického zařízení na severu, Fakultní nemocnice krle Abdullaha – Irbid, lůžka Eleganza 2 a 4, AVE 2, Mimi a Sprint 100.

HOTELOVÝ POKOJ NEBO NEMOCNICE?

Očekávání pacienta, že s ním bude zacházeno jako s hostem, dokonale splňuje nový koncept pokojů v nemocnici Thonburi v Bangkoku v Thajsku. Díky společnosti TEQ - Healthcare & Life Sciences mohl LINET do „prezidentského apartmá“ dodat akutní lůžka Eleganza 2 a přispět tak k mistrovskému dílu.

Thonburi Hospital poskytuje od roku 1977 širokou škálu zdravotní péče a se sítí 24 nemocnic je jednou z nejdůvěryhodnějších soukromých nemocnic v Thajsku. Pracuje zde přes 350 kvalifikovaných lékařů s využitím nejmodernějších technologií a kapacitou 435 lůžek.

POMOC UKRAJINĚ NEUSTÁVÁ

LINET pomáhá Ukrajině od samého počátku války. Například na konci loňského roku daroval nemocnici ve Lvově 12 intenzivních lůžek Multicare a Eleganza 4 spolu s pasivními matracemi. Další lůžka a matrace zamířila do Regionálního perinatálního centra v Kyjevě.

LINET se zapojuje do řady projektů, kdy spolupracuje s distributory, nemocnicemi a dalšími institucemi na Ukrajině, ale i s ukrajinským ministerstvem zdravotnictví či ministerstvem zahraničních věcí. Na pomoci se významně podílí také Asociace výrobců a dodavatelů zdravotnických prostředků, jejímž členem LINET je. V rámci těchto aktivit dodává LINET na Ukrajinu například zařízení pro jednodenní chirurgii.

LINET PODPOŘIL KAPKU NADĚJE

„Kdyby naše činnost pomohla zachránit jen jediný lidský život, tak to stojí za to,“ říká Vendula Pizingerová, zakladatelka Nadačního fondu Kapka naděje, který pomáhá dětským pacientům se závažným onemocněním. Za 23 let svého působení financovala Kapka naděje nákup více než 500 lékařských přístrojů, realizovala přes 200 projektů v oblasti psychosociální péče a podpořila 3 vědecké výzkumy v oboru hematologie a onkologie. Celkově tak fond pomohl částkou více než 200 milionů korun.

„Jsme rádi, že můžeme kapkou naděje přispět i my. Již tradičně míří z LINETU do nadace i náš příspěvek, letos jde o částku 230 tisíc Kč,“ říká Petra Tomsová z LINETU. Tyto prostředky budou spolu s dalšími dary použity pro vylepšení vybavenosti českých nemocnic a poslouží také pro psychickou podporu léčených dětí i jejich rodičů.

PUTOVNÍ SOŠKA ČESKÝ NÁPAD NAŠLA DOČASNÝ DOMOV V LINETU

Technologická agentura ČR každoročně oceňuje nejlepší projekty aplikovaného výzkumu a společný projekt LINETu a Univerzity Hradec Králové se loni stal vítězem jedné ze čtyř hlavních kategorií – „Business“. LINET s hradeckou univerzitou vyvinuli systém, který detekuje pohyby pacienta na lůžku a sleduje jeho dech a tep. Zároveň také dokáže určit, zda se pacient nachází na lůžku. Pro zasvěcené: jde o smart řešení SafeSense 3.

Absolutní vítěz soutěže získal sošku Český nápad. A na podnět hlavního řešitele vítězného projektu, známého moderátora Václava Moravce, se trofej stala „putovní“, takže postupně se vystřídá u všech výherců. Do Želevic tak sošku osobně doručil Václav Moravec na konci února.

Léto v pohybu a relaxaci

Letní měsíce jsou ideálním obdobím pro dobítí baterek, uvolnění a načerpání fyzických i psychických sil. Ať už plánujete dovolenou na exotickém místě, nebo si prostě budete užívat klidu doma, letní relaxace je klíčová pro vaši pohodu, ze které budete čerpat v zimních měsících. Využijte proto každý den.

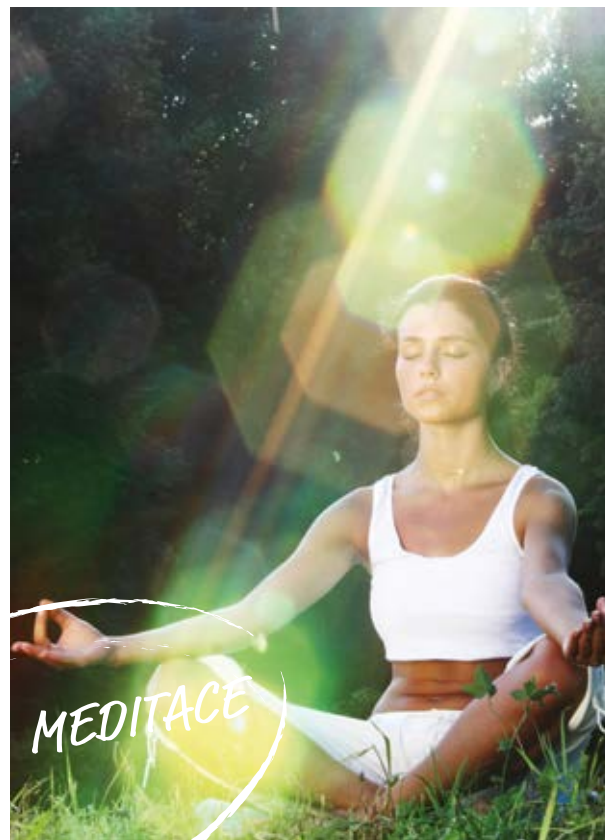
Zavřete oči a dýchejte

Pohodu pro vaše tělo můžete hledat nejen v lehčí stravě, pohybu a pobytu v přírodě, ale také v celkovém zklidnění, relaxaci, případně i meditaci. Podle východních tradic lze za meditaci považovat více možných přístupů k prohloubení soustředění a dosažení změněného stavu vědomí. Může jít o náročnou disciplínu, začít ale můžete i velmi jednoduše, například metodou Ánapána: V tureckém sedu zavřete oči a zkuste sledovat vlastní dech v místě pod nosem. Soustředíte se pouze na dech a zkoušejte sledovat vlastní myšlenky, které vám proudí hlavou. Postupně jich bude ubývat a vy se budete stále více soustředit pouze na dýchání. Začněte s 15 minutami a postupně čas prodlužujte. Pokud jste fanoušci moderních technologií, vyzkoušejte českou aplikaci Calmio, která pomáhá zklidnit mysl pomocí řízené meditace.

Adrenalin místo mobilu

Odtrhnout děti od všemožných obrazovek je pro rodiče stále těžší. Přitom například pro předškolní děti je pohyb natolik přirozený a potřebný, že by měl naplnit alespoň šest hodin denně! Letní prázdniny jsou ideálním obdobím, jak zkusit pohybem konkurovat mobilu. Koupání odmítne jen málokdo. Zkuste dětem nabídnout i jiné aktivity, ale atraktivní formou, při které zažijí nová dobrodružství. Velmi zábavné je například sportovní lezení na stěnách, při němž děti zapojí množství svalů. Dávku adrenalinu zažijete i na jednodušších zajištěných cestách, tzv. via ferratách. Budete v přírodě a nebude to jen nudné šlapání do kopce. Ale pozor, nezapomeňte na správné vybavení!

Pět Tibeťanů: Žáda si odpočinou a vy omládnete

Trápí vás bolesti zad? Pak Pět Tibeťanů je právě ten vhodný soubor cviků pro vás. Tato prastará sestava 5 „ritů“ má údajně blahodárné účinky a zajišťuje věčné mládí. Pochází od tibetských mnichů z kláštera a do Evropy ji prý přivezl důstojník britské koloniální správy na začátku 20. století. Lidé, kteří Pět Tibeťanů praktikují, často popisují výsledky jako posílení těla, zlepšení jeho pružnosti, celkové zvýšení fyzické i duševní pohody a vitality. Podle odborníků na jógu má cvičení pozitivní vliv na proudění energie v těle skrze „čakry“, tedy sedmi energetickými centry.

Jak začít? Na internetu najdete řadu návodů, včetně názorných videí. Důležité je cvičit každý den a opakovat každý cvik nejméně 3x a nejvíce 21x. Začněte na menším počtu opakování a každý týden můžete jedno opakování přidat.

OSVĚŽUJÍCÍ GASPACHO

Taková je španělská studená polévka z horké Andalusie. Zamilujete si ji. Vyzkoušet pak můžete i avokádovou variantu.

NA 1 LITR POLÉVKY POTŘEBUJETE:

- ½ kg zralých rajčat (případně loupaná rajčata)
- 1 malou salátovou okurku, ½ červené kapie, 1 menší šalotku a 2 stroužky česneku
- 1,5 lžice bílého vinného octa, 3 lžice virgin olivového oleje, 200 ml vody
- mletý pepř, sůl, čerstvou bazalku

POSTUP:

1. Omyjeme zeleninu, oloupeme a rozčtvrtíme cibuli, oloupeme a nahrubo nakrájíme okurku, červenou kapii rozpůlíme a zbavíme jader, oloupeme 2 stroužky česneku, rozpůlíme rajčata a vše dáme do mixéru.
2. Přidáme ocet, olivový olej, ½ lžičky mletého pepře, ½ lžičky soli (dle chuti), hrst lístků čerstvé bazalky a 200 ml studené vody. Rozmixujeme do hladka, případně můžeme ještě přecedit.
3. Dáme na hodinu vychladit do lednice a podáváme na talíři, v hrnku nebo sklenici ozdobené nadrobno nakrájenými kousky rajčete, plátkem okurky a lístkem bazalky.

KŘÍŽOVKA

Za správně vyluštěnou křížovku máte velkou šanci získat balíček

ZAJÍMAVÝCH DÁRKŮ LINET!

Tajenku zasílejte do 31. 7. 2023 na adresu petra.tomsova@linet.cz.

Začátek tajenky: **Nové lůžko Essenza přináší dvě unikátní funkce pro bezpečnost pacienta a snadnou manipulaci s ním: ...**

POMŮCKA: ASH, ATLANT, BORT, TAL	KOCOUR ZASTAR.	ZVENKU	ZÁKLADNÍ ANGLICKY	TELEVIZNÍ KABELOVÝ KANÁL	CHEM. ZN. RADIA	VYROBENÁ Z OLOVA	HRŮZO- VLÁDA	POLYCHLO- ROVANÉ BIFENYLY ZKR.	ULICE ZKR.	MALÁ	KOVATI	ZEMINA NA KOŘE- NECH	CHEM. ZN. LITHIA	CESTOVANÍ DO VESMÍRU	OZNAČENÍ DÁLKOVÉ PŘEPRAVY	POPEL ANGLICKY	
SPZ KARLO- VÝCH VARŮ			ŠPIČKA					HUDEBNÍ STYL						RAŠELI- NĚSTÉ			
OSOBNÍ ZÁJMENO			BRITSKÝ HEREC TOHO ČASU ZKR.					ZNAČKA MYDLA NÁZEV HLÁSKY N						DVAKRÁT ZVÝŠENÝ TÓN A MILILITR			
POLOUHÁ HMOTA					VVRCH U TŘEBE- CHOVIC POTRAT				BÝV. POLIT. ŠKOLA ŠIROKÝ VOHOD				VENKOVNÍ PRODEJNÍ PROSTOR KLAVÍR				
	INICIÁLY PREZI- DENTA NIXONA	IDENTIFI- KAČNÍ ČÍSLO ZKR. PŘEMETY		CIZÍ ZNAČKA KOSMETIKY ČERVENO- HNĚDÁ BAR.				HRA V MARIÁŠI OBLÉK- NOUTI						VOZKŮV POVEL LOVECKÉ NÁBOJE	INICIÁLY ZPĚVAČKY KERNDLOVÉ	INICIÁLY TENISTY AGASSIHO	
PORÁŽKA V BOXU PŘED LIM- TEM ZKR.				SHROMAŽ- DOVÁNÍ ZAČÁTEK ZÁVODU				DRAVÍ PTÁCI KARABÁČE						ŽIVÉ ORGANISMY ZAHYB NA HLADINĚ			
CHEM. ZN. SODÍKU			HRAD JANA ROHÁČE NASYČENÝ UHLOVODÍK			CITOSLOVCE KĎÁKÁNÍ BÝV. ŘIDIČ FORMULE 1						ŠKODNÁ RYBA PRODEJNÍ STÁNEK					
	1. DÍL TAJENKY AKCIOVÁ SPŮL. ZKR.														SLOVENSKÁ AKADEMIA VIED ZKR.	DŘEVĚNÉ STROPY	
SOCHAŘSKÝ ARCHITEK- TONICKÝ PRVEK						VOZY SAMO- STATNĚ VÝSTUPY					NÁPLŇ PSACÍCH PER DOUPĚ						
SLŮVKO ZAKLENÍ					ODPADY ZE STAVBY DĚLKA SUKNĚ					POLÉVKOVÉ KNEDLIČKY ZPĚVNÍ PTÁCI				ŠACHOVÝ VELMISTR ŠACHTY			
	BÝVALÝ MOBILNÍ OPERÁTOR	ANGLICKÁ PŘEDLOŽKA ZLEPŠIT		SMĚRY V OBLEČENÍ MEDVIDEK DĚTSKÝ				NÁSTROJ NA SEČENÍ JEDNOTKA VÝKONU						DIVADELNÍ HVĚZDA KONEC TL. STŘEVA			
OZNAČENÍ ZKR.			NÁZEV SUŠENKY VYMAZÁNÍ					PRÁCE ANGLICKY JAKOBY					ČASOVÝ ÚSEK ROUBENÁ CHATA		OPAK SVĚTLÉ	ASIAT	
SPOTŘEBNÍ DRŮŽSTVO ZKR.			ALKOHOL. NÁPOJE JEDOVATÁ BYLINA			POPRAVČÍ MN. Č. ČAROVAT	ÚŘAD PRO LETECT. USA ČÁST KABÁTU					MLÁDATA VEPRŮ VÝMĚNA					
RACI											ČÁSTI TĚLA ZABALIT OD HÁVU				INICIÁLY ZPĚVAČKY ROTTROVÉ BAS. OKOLO		
ČESKÝ VÝROBCE AUTO- BATERIÍ					BAVLNĚNÁ TKANINA ALKOHOL. NÁPOJ					SUNDAT BOTY BOK LODI				OTÁZKA NA MÍSTO CHEM. ZN. KŘEMÍKU			
ŽENSKÉ JMENO				KNIHA ANGLICKY ŽÁK VOJEN. ŠKOLY				VYROBENÉ Z BAMBUSU ŘÍM, FOTBA- LOVÝ KLUB						ITALSKÉ MĚSTO PRODEJCE NÁBYTKU			
	2. DÍL TAJENKY VELBLOUD SLOVEN.																
ZVUK HODIN TK ???				ZNAČKA PRODEJCE POČITAČŮ AVŠAK				MONGOLŠTÍ PASTEVCÍ ZEMNÍ SONDA									
INICIÁLY ZPĚVAČKY LANGEROVÉ			PŘIPOJENÍ K INTERN. ZNAČKA DECILITRU				VZTLAKOVÁ SÍLA POPĚVEK										
HOSPO- DÁŘSKÉ NÁČINÍ					NÁPIS NA KŘÍŽI JEŽIŠE						LED ANGLICKY						
SPORTOVEC					HOVOROVÉ OSLOVENÍ OTCE												

